

LA TRAGEDIA DI CLAUDIO M

Francesca Biliotti	Verità (Waarheid) / Euridice / Virginia Andreini, la Florinda
Raffaele Giordani	Vanità (Ijdelheid) / Orpheus/Theseus/ Apollo/ Francesco Rasi
Rosalyn Stürzer	Piacere (Bevalligheid) / Amor/ Dafne/ Caterina Martinelli
Franciska Dukel	Potere (Macht) hertogin Eleonora de Medici
João Paixão	Ragione (Ratio) Daedalus/Artusi/Rinuccini

Synopsis

In de proloog horen wij Orpheus (**Vanità**) opstijgen uit de onderwereld met een trotse aria, die uiteindelijk wreed wordt verstoord door zijn twijfel of Euridice (**Verità**) hem wel volgt. Opgeschrikt door een geluid achter zich draait hij zich om, ondanks dat dit hem uitdrukkelijke was verboden en ziet in een flits de ogen van zijn geliefde, waardoor zij voorgoed verdwijnt.

Monteverdi neemt dit tafereel waar, maar ziet dat Euridice zijn eigen vrouw is. Hij raakt in verwarring tot hij beseft dat fictie realiteit is geworden en het zijn eigen vrouw Claudia is die sterft.

Acte I

Monteverdi beklagt zich bij het lijk van zijn vrouw over zijn nalatigheid om haar voldoende zorg en aandacht te geven in de tijd dat hij zo hard heeft gewerkt aan *Orfeo*. Dan ontvangt hij een brief van het hof in Mantua dat hij zo snel mogelijk moet terugkeren om opnieuw een opera te schrijven. Verontwaardigd dat hij al vijf maanden niet is betaald, lijdt onder allerlei kwalen en nu ook niet eens de kans krijgt de dood van zijn vrouw te verwerken, ontsteekt hij in woede.

Op het toppunt van zijn razernij wordt hij opgeschrikt door een stem die van verre maant tot kalmte. Het is de stem van zijn Caterina Martinelli (**Piacere**), zijn geadopteerde zangeresje dat in Mantua is achtergebleven. Zij smeekt hem terug te komen.

Alleen om haar besluit hij terug te keren naar Mantua en een nieuwe opera te schrijven.

Aangekomen bij de stad herkent hij de weg naar huis niet meer. Het is een labyrint dat wordt beheerd door de Rede. Na door Daedalus (**Ragione**) te zijn binnengelaten komt hij met zijn vijand Artusi in conflict. Deze wil niets van zijn argumenten horen en daarom besluit hij hem de rug toe te keren. Het resultaat is dat hij oog in oog komt te staan met de Minotaurus, een symbool van het instinct. Hij is dan zelf in het verhaal van Ariadne beland en ziet Theseus er met de trofee vandoor gaan.

Acte II

In een repetitie voor *Arianna* treffen Caterina en Monteverdi elkaar voor het eerst en zij belooft bevallig als troost verlichting te scheppen voor zijn leed. Librettist Rinuccini bemoeit zich er mee en later komt de zanger Francesco Rasi op als held Theseus om zijn plek op te eisen. Er ontstaat een gekrakeel dat alleen kan worden beëindigd door hertogin Eleonora de Medici (**Potere**). Zij meldt dat de opera moet worden uitgesteld en accepteert als alternatief de *Dafne* van Galgiano. Dezelfde zangers kunnen deze namelijk

gemakkelijk realiseren en het werk is al klaar. Monteverdi druipt mokkend af terwijl de rest zich verheugt op een feestelijk avontuur.

Een groep komedianten speelt in pantomime de *Dafne* totdat Rasi zijn kostuum komt opeisen omdat de voorstelling begint. We zien een deel van de *Dafne* tot en met de metamorfose en de aria van Apollo. Deze laatste wordt lomp verstoord door een meute carnavalsvierders. Als de rust is weergekeerd blijven alleen twee commedia figuren over die dronken een gesprek houden en uiteindelijk de boom ontdekken.

Deze blijkt de zieke Caterina en er wordt een dokter bij geroepen. Als deze de pokken constateert snelt een verontruste Eleonora toe om de diagnose tegen te spreken. Er blijkt echter niets meer te redden en Caterina sterft.

Acte III

Het Commedia dell'Arte gezelschap *I comici fedeli* repeteren hun toneelstuk *Idropica* dat zij later bij de huwelijksfeesten van de hertogelijke kroonprins zullen opvoeren.

Hertogin Eleonora, Rinuccini en Monteverdi maken hun opwachting omdat in hun zoektocht naar een nieuwe zangeres voor de *Arianna* een auditie is afgesproken met de prima donna Virginia Andreini (**Verità**) ook wel La Florinda genoemd. Zij wordt tot de orde geroepen door Eleonora, die zich moeilijk voor kan stellen dat een actrice uit zo'n groep komedianten de nobele rol overtuigend zou kunnen vertolken. Francesco Rasi meent als Theseus in de auditie zijn superioriteit nog eens te kunnen bewijzen, maar Virginia doet iedereen verstedd staan door de rol uit het hoofd te zingen met een verbluffende overtuiging.

Monteverdi is onmiddellijk geïntrigeerd door deze vrouw en wil van haar weten waarom zij zich in de vulgariteit van de commedia begeeft. Virginia onthult dat zij onder haar vermomming eigenlijk Waarheid is, door Jupiter gezonden om de mensen troost te bieden en de juiste weg te wijzen. Wanneer zij zich in haar ware gedaante zou tonen accepteren de mensen haar niet. Om te bewijzen wat zij te weeg kan brengen, zingt zij de grote monoloog uit *Arianna*, de lamento waarin alle aspecten van een ondanks het bedrog van haar Theseus wanhopig liefhebbende vrouw levensecht in muziek zijn gevat. Als Arianna haar conclusie zingt over het lot van een vrouw die te veel liefheeft en vertrouwt, breekt Orpheus ruw in en eist de aandacht voor zich op. Hij wijst op de plicht van vrouwen om mannen niet af te wijzen maar mededogen met hen te hebben en zich te onderwerpen. Door mannen aan te sporen hem daarin te volgen roept Orpheus uiteindelijk het noodlot over zichzelf af. De vrouwen veranderen in wraakzuchtige mainaden en verscheuren de halfgod.

Epiloog

Monteverdi ziet zijn weg naar de ontdekking van zijn waarheid beëindigd en kan de veroorzakers van zijn beproevingen nu laten gaan. Vervolgens geeft hij zich over aan Verità die hem de rest van zijn leven zal begeleiden.